

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszatérítését
 vagy megőrsítésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A városok segélye és az obstrukció.

Régi dolog már, hogy a mikor a kormány bajban van, a törvényhatóságokat hívja segítségül. Ami ugyan igen gyenge segítség; de jó legalább is arra, hogy hivatkozhatunk rá: ime, az ország, a nemzet mellettünk van.

Már jó idő óta dul a magyar képviselőházban az obstrukció a véderőjavaslatok ellen; a különböző árnyalatu ellenzékiek közös akciót indítottak a katonai javaslatokkal járó óriási terhek megszavazása ellen. Mivel nem bírják többséggel és agyonbeszéléssel, átmentek a technikai obstrukció terére.

Hogy mennyiben helyes és elfogadhatóan megindokolható-e az obstrukció, most nem tartozik ide; de az világosan konstataható az alábbiakból, hogy a kormány kezdi megelégni az állapotokat s a kissé elkopott törvényhatósági bizalmi nyilatkozatok beérkezését jó néven venni. Közgyűlési határozatokat kíván, amelyekkel a törvényhatóságok elítélik az obstrukciót.

A főispánok már megkapták ez irányban az utasítást.

A kormány azonban még más eszközöket is igénybe vesz, hogy a városok obstrukció ellenes nyilatkozatait biztosítsa.

A városok segélyezésére, az eddigi két millió koronával szemben az 1911. évre 3 millió koronát szavazott meg az állami költségvetésben az országgyűlés. Ez alapon a városok joggal hirdették, hogy az eddigi segélyösszegeknél 50 százalékkal nagyobb összeget kapnak, ha a költségvetési törvény szentesítve lesz.

A kormány most ügyet-módot talált az obstrukció-ellenes kedv telélénkitésére.

A városokhoz intézett rendeletében tudatja ugyanis a kormány, hogy egyelőre csak az eddigi két milliót utalványozta ki a városoknak, míg a harmadik millió felosztását a városok segélyezéséről szóló törvényjavaslatról teszi függővé. Kijelenti, hogy a törvényjavaslatot kész még ez évben beterjeszteni, ha lehet, vagyis, ha a képviselőház az obstrukcióval felhagy s letárgyalja ezt a törvényjavaslatot. Aki elolvassa a miniszter alábbi leiratát, tisztában lehet ezzel a céllal.

Valószínű, hogy a kormány ezzel az intézkedéssel nem egy várost csakugyan fel fog lelkesíteni az obstrukció ellen s bár a

költségvetésben minden kikötés nélkül erre az évre szavazták meg a városok részére a 3 millió segélyt s nem tették függővé a politikai konstellációktól. Sajnálatos, hogy az obstrukcióból így egészen ártatlanul eselleg a városoknak lesz igen érzékeny káruk.

*

Meglepetést okozott tegnap a városházán, hogy alig 24 órával az állami költségvetésről szóló törvény kihirdetése után, már folyósította a belügyminiszter az ez évi államsegélyt.

Azonban a meglepetést csalódás váltotta fel, mert dacára, hogy ez évben már 90,000 koronát kellett volna kapni az államtól Nagyvárad városának, a miniszter csak az eddigi 60,000 koronát folyósította, a további 30,000 koronára nézve pedig csak burkoltan nyilatkozik.

Nagyvárad városa pedig már számított erre az összegre, annál inkább, mert az eddigi 60,000 koronát egészben a tisztviselők fizetésének pótlásául használta fel s éppen a felémelt összeg könnyített volna a város terhein.

A 30,000 korona sorsa tehát a belügyminiszter kezeiben van. Ha jól viseljük magunkat politikailag és sikerül kiérdemelnünk Khuen-Héderváry kegyét, — még meg is kaphatjuk.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Levél az északi fokról.

1911. július 28.
 Északi fok.

Kedves Szerkesztő Ur!

Itt vagyok Európa legészakibb pontján, a titokzatos Nord-capon Magerő szigetén, a 71. szélességi fokon is tul. Kelet felé a távolban még ki tudom venni az európai szárazföld legészakibb részét, a Nordkynt, egyébiránt azonban csak a Jeges-tenger mérhetetlen kék vizükrét látom. Ejtél van, de azért süt a nap. Nem azzal az erős, vakító fényvel, mint a napali órákban, hanem azzal a sajátságos, vörösesbe játszó aranyos világossággal, mely azonban még mindig oly erős, hogy szabad szemmel egy-két pillanatnál tovább nem nézhetünk bele. Ez a páratlanul szép fény bearanyozza a tengert és a nap közelében levő felhőket. Mintha valami idegen világban járnék úgy érzem magat...

Mihelyt az ember átlépi az északi sarkkört, rögtön bejut ebbe az idegenszerű világba. A fénynek, árnyéknak, távlatoknak hatása itt egészen más, mint Európa többi részeiben. Még az alpesi tájakhoz szokott szem is elveszti itt a szemmértéket. Nemcsak én, de a hajónak egész társasága így volt: csak bámultunk, de kellő

szavakat nem találtunk gondolataink kifejezésére.

Július 20 án, este 9 órakor hagytuk el Trondhjemet. Hajónkon sok az angol és amerikai, de nem csekély számmal találunk itt németeket, vannak franciák is, sőt Trondhjemben még egy magyar társaság is szállt a »Neptun«-ra. Az idő nem volt valami tulságosan biztató, az ég felleget. Trondhjemben halottuk, hogy az idén még alig volt jól sikerült északi út, a mult heti társaság borzasztó viharokat állt ki, az északi fokon ki sem köthetett, az éjtéli napot pedig egyáltalán nem látta. Mindezek dacára biztam a »tenger Csillagában.« Es nem hiába; másnap, 21-én már gyönyörű, tiszta délelőttünk lett, és az idő mindeddig ilyen is maradt.

Egész utunkon kelet felé a norvég szárazföld van, nyugat felé pedig — legalább a Lyugenfjord vidékéig — állandóan szigetek mellett jár a hajó, nyílt tengerre alig jut s így a víz teljesen csöndes. Elhaladunk a sajátságos alakulása Torghatten sziget mellett, melyen keresztül egész hosszában természetes alagut húzódik (itt visszajövet kiszállunk) majd a délutáni órákban látjuk a *Syv Søstre* (»Két nővér«) nevű hegyláncot Alsten szigetén. Nevét onnan nyerte, hogy a hegy gerincéből egyenlő magasságban és egyforma távolságban két hatalmas csucs mered ég felé. Végre feltűnik az egész vidéknek legsajátságosabb alakú szigete,

a *Hestmandø* (»Lovas ember«). Nevét onnan nyerte, hogy némi képzelő tehetséggel lovas embernek nézhetni, kinek köpenyeg a ló testét is elfödi. Ez a sziget pedig azért nevezetes, mert ennek déli csúcánál húzódik végig az

északi sarkkör,

és ott jutni át az Atlanti oceánból a Jeges-tenger vizeire. A hajó legénysege is előkészül az ünnepélyes pillanatra. Megöltik a négy kis ágyut, négy különböző nemzethez tartozó hőlyget felkérnek az ágyuk elsütésére, a kapitány vezényel. Persze az egész társaság ott van a nyílt fedélzeten. Fél hétkor este elhangzik a vezényszó, az ágyuk eldördülnek, általános »hurrá« kiáltás, — tul vagyunk az északi sarkkörön.

Vagy két órai ut után megállunk a Svartisen-gleccernél. Oriási 50 km. hosszú és 30 km. széles jégmező ez, melyről 1200 méter magasságból húzódnak le a jégárak a tengerig. Bámulatos dolog, hogy ahol megállunk, a 67. fok alatt, az óriási jégtömeg szép erdők között végződött. Föl is másztunk a gleccseren vagy 60—70 m. magasságra, de főleg a lejtvetel elég kemény munka volt.

Hanem mindez még semmi ahhoz a gyönyörű látványhoz képest, ami ezután várt ránk. Tíz óra volt, midőn ismét hajóra szálltunk. A nap még teljes pompájában ragyogott, de

KIRÁLY

ÜDÍTŐ és BORVIZ

mindenütt kapható

1/2 liter 5 krajcár, 1 liter 10 krajcár.

398 B

A miniszter leiratának vonatkozó része a következő:

A lehetőséghez képest még ebben az évben törvényjavaslatot szándékozom előterjeszteni, mely a törvényhatósági joggal felruházott és a rend. tanácsú városok állami segélyezésének kérdését is szabályozni fogja.

Addig is azonban, amíg az evégből szükséges előmunkálatok befejezettek, s a törvényhozás akarata megnyilvánulhat, gondoskodni kívánom arról, hogy a városoknak az állami segély az eddigi mértékben az állami költségvetésnek törvényerőre emelkedése után, azonnal rendelkezésre álljon.

Ennélfogva a belügyi tárca 1911. évi költségvetésében a városok segélyezésére előirányzott 3 millió koronából a városok részére a mai napon 2 millió koronát utalványoztam ki. A fennmaradó 1 millió koronából az egyes városok részére jutó segélyösszegeknek megállapításánál az állami segély hovatordításáról is rendelkező törvény lesz irányadó.

A két millió koronából a város részére 60,000 az az hatvan ezer koronát jelen szám alatt kiadott rendelettel az ottani m. kir. adóhivatalnál kiutalványoztam.

Az összeg hovatordítása tekintetében az 1910. évi május hóban kiadott körendeletben foglaltak az irányadók, azzal a korlátozással, hogy amennyiben a város a segélyösszeg felosztásánál most említett rendeletben foglalt irányelveket mindenben betartja, az egyesek részére megállapított segélyösszeg az év lejárt hónapjaira egy összegben azonnal, az év hátralévő hónapjaira pedig a fizetés kiegészítésére eső részösszeg havonként előre, a lakpénz kiegészítésére eső összeg pedig a városi lakbér negyednek megfelelő időben és részletben szintén előre kifizethető.

Vilmos császár utazása. Berlinből táviratozzák, hogy a császár tegnap este különvonaton elutazott Schwinemüadéből Alten-Gravcsába, ahol ma és holnap nagyszabású lovassági hadgyakorlatok lesznek, amelyekben tizenkét ezred fog résztvenni. Szeptember 8-án kezdődnek Danzig környékén a vartüzérségi gyakorlatok, amelyeket a császár szintén végig fog nézni. Közben nagy katonai ünnep lesz abból az alkalomból, hogy a császár átruházza az első testőrhuszárezred parancsnokságát a trónörökösre.

ugy 11 óra tájban egyszerre megkezdődött az északi sarkvidéknek sajátos esti világítása. Nyugaton az esthajnal pir vöröslött, de szembe vele, egyidejűleg megkezdődött a hajnali pirkadás.

A hó, a glecserek sajátos kékes színben ragyognak. Ejjékor a nap ugyan nincs az égen, de teljes a világosság. Megvárjuk a napkelte. Hosszu várakozás után, fél kettő körül, mint a villám, úgy bukik fel a nap, közvetlenül a tengerből. Felejthetetlen látvány volt! . . .

Másnap a Lofoti szigetek közt járunk, hol tavasszal 40000 halász tanyázik és ezer veszedelemmel dacolva keresi meg kenyerét, eljutunk a Vesteraleen-szigetek közé, míg végre estére Tromsöben vagyunk. Itt találkoztunk először lappokkal, kikről azonban ez alkalommal bővebben nem írok, mert Lyugenseidetben, a Lyugentjordban megfogjuk nézni egyik települetet. Tromsö háza is épp úgy, mint Hammerfestéi kizárólag fából épültek; a kő soha ki nem száradna itt és a téli hideg ellen sem volna elegendő.

Téli hideget említek, mert nyáron a ropant szélességi fekvés dacára sincs hideg; Hammerfestben valósággal izzadtunk. E vidéken még van rendes növényzet is, oly bámulatos a Golf áram hatása; holott Szibériában, Grönlandban hasonló földrajzi szélesség alatt a higany is megfagy. Hammerfesten túl azonban Norvégia is felveszi a sarkvidéki jelleget.

22-én este, Fuglő és Arnő szigetek kö-

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, augusztus 2.

Kabos Ferenc alelnök egynegyed 10 órakor nyitja meg az ülést.

Felolvassák és észrevétel nélkül hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök jelenti, hogy Barabás Béla és Horváth Gyula kértek szabadságot.

Kun Béla kéri az elnököt, hogy a kérdéseket külön tegye fel.

Elnök: Mindkét esetben névszerinti szavazást és ennek holnapra való halasztását kéri. (Zaj.)

Bemutatja Mármarosvármegye feliratát a hét éven felüli gyermekek gondozása tárgyában és javasolja, hogy adassék ki a kérvényi bizottságnak.

Lovászy Márton ellenindítványt nyújt be, amely szerint a felirat adassék ki a közgazdasági bizottságnak is.

Elnök jelenti, hogy ez ügyben husznál több képviselő névszerinti szavazást és annak a holnapi ülésre való halasztását kéri (Nagy zaj jobbról.)

Felkiáltások: Szavazzon az új turnus is!

Felolvassák ezután az interpellációs könyvet, melybe a régi interpellációkon kívül

Mádi-Kovács János az ökörmézei telek-könyvi visszaélések tárgyában a belügyi- és igazságügyi miniszterhez, az ottani gyógyszerész jogtalan letartóztatása tárgyában a belügyminiszterhez,

Bikádi Antal a községi bíraskodásnál az ítéletek után lerovandó bélyegilletékek tárgyában az igazságügyminiszterhez jegyzett be újabb interpellációt

Az interpellációkra 1 órakor tér át a Ház. Napirend szerint következett a névszerinti szavazás Rákosi Viktor szabadságidő iránti kérelme tárgyában.

Rákosi Viktor azonban visszavonta kérvényét és így a szavazás elmarad.

Következett folytatólag a névszerinti szavazás a Tolna vármegye feliratára vonatkozó elnöki előterjesztés és Lovászy Mártonnak ezzel szemben beadott ellenindítványa felett.

A Ház 112 szavazattal, 30 ellenében az elnöki előterjesztést fogadta el és elvetette Lovászy Márton ellenindítványát.

A pestújhelyi népgyűlés kérvényére vonat-

zótt, a 70. °-on túl első ízben láttuk meg az *éjjeli napot.*

A fedélzetén van a hajó apraja-nagyja. Fél 12 körül a nap elveszíti rendes fényét és felveszi a már említett aranyos-vöröses színt. A látóhatár fölött egy naptányérnyi távolságban megáll, majd ismét emelkedni kezd. Persze megint nagy ágyuzás folyik, melyet rögtön megismétel az Északi fokról jövő »Kong Harald« nevű hajó is. Ekkor a hajó a nyílt tengeren állott és hogy a remek látványban még tovább gyönyörködhesünk kapitányunk oly szíves volt, hogy a hajó rendes irányát megváltoztatva tovább is a nyílt tengeren vezetett bennünket.

De nincs öröm üröm nélkül. A nyílt tenger megkövetelte a maga áldozatait. Számos felebarátunk nyögött . . .

23-án, vasárnap reggel a világnak legészakibb városába, *Hammerfestbe* értünk. 2300 lakosa van, legnagyobb részben halászok. Van kis katolikus temploma is. Nagyon boldog voltam, hogy ott szent misét mondhattam. Bejártam a várost, megnézve egyszersmind a délkör-ozlopot, melyet a múlt század első felében eszközölt svéd, norvég és orosz délkör-mérés emlékére állítottak.

Hammerfesttől az Északi fok még 6 órányira van, s majdnem állandóan a hullámzó nyílt tengeren kellett haladnunk. Hanem kedves Szerkesztő Ur, nagyon kérem, engedje el ez utnak bővebb részletezését. A »kérőzók« között akadt olyan,

aköz elnöki előterjesztés és Lovászy Mártonnak ezzel szemben beadott ellenindítványa feletti névszerinti szavazás eredménye a következő igennel: szavazott 131, nemmel 20 képviselő. A Ház tehát 111 szavazattal az elnöki előterjesztést fogadta el.

Polónyi Gézának a függőben lévő indítványok és interpellációk jegyzékének felolvasásával kapcsolatosan beadott indítványa felett a Ház szintén névszerinti szavazással döntött. Természetesen ezt az indítványt is elvetették.

A szavazatok aránya 24 igen, 134 nem.

Következett ezután napirenden a

véderőjavaslat

folytatólagos tárgyalása.

Az első szónok Bernáth Béla kérte beszédének elhalasztását.

A Ház megadta az elhalasztásra az engedelmet.

A jövő ülés napirendjének megállapítása után áttért a Ház

az interpellációkra.

Jaczkó Pál nem lévén jelen, az interpelláció elmarad.

Benedek János: Az ó-budai Duna-híd tárgyában interpellálja a minisztert. Kéri a minisztert, hogy hasson oda, hogy ez a híd minél előbb átadathassék a forgalomnak.

Kiadatik a miniszternek.

Lovászy Márton interpellációjának elhalasztását kéri. Megadatik.

Ábrahám Dezső: A csomagszállító r.-t. és Altalános beszerzési vállalat dolgában interpellál. Intézkedést kér a két vállalat közt felmerült differenciák elintézésére.

Kiadatik a miniszternek.

Ábrahám Dezső a Vidra Imre ügyben bejegyzett interpellációjának elhalasztását kérte. A Ház megadta erre az engedelmet.

Mádi-Kovács János szintén elhalasztani kívánta az interpellációját.

* **Bikádi** Antal jelen nem lévén interpellációja töröltetik.

Elnök az ülést fél 2 órakor bezárta.

A király Gödöllőre jön. Egy bécsi újság állítólag hiteles helyről szerzett értesülés alapján közli, hogy a király október közepe táján csakugyan Gödöllőre utazik és két hetet fog ott tölteni. A gödöllői vadaskertben vadászni fog a király.

aki saját bevallása szerint, ezen hat óra alatt tizenhatszor hozta meg áldozatát Neptun ur ő felségének és fogadkozott mindenre, hogy soha többé tengerre nem száll. Mások nem értek el ilyen rekordot, megelégedtek 4-5 intézkedéssel; és vacsorára bizony csak nagyon kevesen mentünk le. Velem szemben kegyes volt a hullámzó tenger is, megkímélt.

Ez utunkban érintettük az érdekes *Fuglebjerget* (»Madárhegy«). Nevét onnan nyerte, hogy millió meg millió sirály tanyázik rajta. Az ágyuzásra és a hajó sípolására mint a hópelyhek, úgy szállottak fel éktelen vijjogással.

Végre valahára elértük utunk végcélját; félhétkor este hajónk megállott az

Eszaki foknál.

Talán nem jól mondom, hogy megállott, mert úgy ingott, hogy alig lehetett megállni. Volt is látszatja!

A *Nordcap* mindössze 307 méter magas, de azért főszeles látvány. Teljesen kopár, feketén mered elő a Jeges tenger vizéből. Oly meredek, hogy nyugati oldaláról meg sem közelíthető; a hajónak meg kell kerülnie ez óriási sziklatömböt, s ekkor kis öbölbe jut, hol a vállalkozóbbak kiszállnak és megmásszák Európa legészakibb szirtjét. A többiek horgászással töltik idejüket, ami csakugyan »kurgast«-hoz méltó foglalkozás.

Az Északi fok megmászása elég erős munka. Nagyon meredek, sziklás, sokszor süppedékes úton erős gyalogolással is 35 percig menni és

Mátyás király és Lukács László.

Ez a hír, egymástól minden mérhetetlen távol álló név Londonban került egymás mellé. Természetesen a találkozást nem Mátyás király kereste.

Nem a pénzügyminiszter, hanem a laicalusi pap, aki nevét Lukaciura változtatta, mikor magyar eredetét megtagadta, járt a napokban Londonban.

Londonban a fajok kongresszusát tartják s ezen tartott Lukács László francia nyelvű beszédet. Természetesen a magyarországi oláhokról beszélt és természetesen ezen a tisztán tudományos kongresszuson felhozott olyan, rég megcáfolt meséket is, hogy az oláh történelem Trajánánál kezdődik. Bátran kezdhette volna Romulusnál és Remusnál, sőt Vergilius Aeneire mint elsőrendű »román történelmi« kútfő alapján Trója ostrománál és a jó öreg Aeneas apónál. Lett volna olyan alapos ez a kezdet, mint a Traján császár légioihoz fűződő dajkamese.

A jelenre is tett némi célzásokat Belényes kiérdemesült képviselője. Beszélt az erdélyi oláhok »nehéz« politikai helyzetéről és megdicsérte Selon Walsonst, a hírhedt Scotus Vialort, akinél többet és arcátlanabbul nem sokan hazudtak Magyarországról. Szóba hozta a román faj kiválóságát s ennek bizonyosságára alig ismert epigorok mellett felhozott egy valóban világszerte ismert történelmi, de magyar nevet is: Mátyás királyt, az igazságosét.

Lukács László tehát Mátyás királyt, akinek izzó magyarságához okos szó nem férhet, lefoglalja oláhnak. Nem vitatkozunk ezzel a badarsággal, csak egyet fűzünk hozzá, folytatva magának Lukács Lászlónak és párthiveinek okoskodását. Ha Mátyás királyt oláhnak híresztelik és dicsekszenek vele, mint fajtestvérrel, hát csak rajta, legyenek méltók Hunyadi János fiához s ha zsenialitásban nem tudják megközelíteni, próbálják megközelíteni — a magyar haza szeretetében, izzó magyar érzésben. Legyen ideáljuk Mátyás, a magyar, szerezzenek csak egy milliomodrészt annyi becsületet a ma-

ezután a Magerő sziget kopár fensikjén egy dróthuzal mellett még 20 percig. Tehát kerek egy órai idő alatt az ember felér a fok tetejére. Kis vendéglőt találni ott, melybe jól esik behuzódni a hideg szél miatt; de csak pár percig maradtunk benn, inkább élveztük a páratlan kilátást. A vendéglő közelében márványoszlop emlékeztet II. Oszkár svéd király látogatására, egy várta II. Vilmos német császára és 1908. óta hatalmas körakás áll ott, melyet egy osztrák tanítóársaság hordott össze I. Ferenc József hatvanéves uralkodói jubileuma alkalmával. A márványszobornál persze nagy fényképezés folyt.

A nap egynegyed 12-kor állt a legmélyebben (középeurópai idő szerint) mintegy két naptányérnyira a látóhatár fölött; ezután állandóan emelkedett. 12-kor már vagy 4 naptányérnyira volt a horizontól.

Sokáig néztem a felejthetetlen látványt, olyan különös meghatottság vett rajtam erőt. »Mirabiles elationes maris, mirabilis in altis Dominus...«

Ejfélikor, teljes napvilágnál indultunk vissza és 40 perc múlva ismét a tenger mellett álltunk.

Nemsokára újra hajónkon voltunk, mely most már »hazafelé« fog vinni.

Isten veitünk! Sok üdvözetet küld a messze távolból

Dr Pataky Arnold.

gyar névnek, mint Mátyás király, az oláh vajdák hűbérura és legyenek csak annyira magyarok, mint Mátyás király. Azonnal nem lesz nemzetiségi hecc Magyarországon soha.

De odaállítani Mátyást eszményképnek s nem követni őt semmiben, sőt ellene törni Mátyás király igazán ősi magyar nemzetének: kissé frivol játék.

Londonban bizonyos mosolyogtak rajta, de meghallgatták. Lukács messziről ment oda s a messziről jötteknek meg van az a kiváltságuk, hogy nagyokat mondhatnak.

Koleragyanus beteg Nagyváradon.

Szegedről jött a cirkusszal.

Nagy riadalmat keltett tegnap Nagyváradon egy koleragyanus eset. Nem a megszokott koleragyanus esetről van szó, akiknél csakhamar kitünik, hogy teleették magukat romlott gyümölcscsel.

Éppen ezért helyes, hogy a rendőrség a legerélyesebb intézkedéseket tette az esetleges veszedelem elhárítása céljából.

Végre is már évek óta kísért az országban a kolera réme s a mai közlekedési viszonyok mellett sincs kizárva, hogy behurcolják hozzánk most is a veszedelmet, mint 1873-ban, mikor szintén egy ideutazott asszony hozta magával a fekete halált.

Jóllehet, hogy a közegészségi viszonyok azóta sokat javultak úgy nálunk, mint az ország más városaiban is, de azért a legmesszebbmenő óvatosságra van szükség, mert még ma is elég melegságra találunk az epidemia.

A jelenleg Nagyváradon időző Schmidt cirkusz pénztárosának a felesége Makay Jánosné még nyolc nappal ezelőtt rosszul lett Szegeden, gyomorgörcsöt kapott s azóta vándorolt a társasággal Orosházán, Békéscsabán, de mint gyengélkedő, elkülönítve volt a társaság tagjaitól.

A cirkusz tegnap reggel megérkezett Nagyváradra s pár órával később, a legközelebbi vonattal Makay Jánosné is Nagyváradra érkezett a férjével.

A házaspár Zöldfa-utcán a dr Weimann-házban vett lakást. Csakhamar azonban Makay Jánosné nagyon rosszul lett. Óriási gyomorgörcs, hányinger fogta el. Pár perc múlva dr Grósz Samu orvos megvizsgálta a beteget s mivel olyan tüneteket konstatált, amelyek koleragyanusak voltak, azonnal jelentést tett a városi tisztviselői hivatalnál.

A tisztiorvosi kar, a szimptomákból ítélve, szintén koleragyanusnak találta a beteget.

Jánóssy Gyula főkapitány-helyettes a tisztviselői karral együtt, azonnal megtette a legmesszebbmenő óvintézkedéseket. Merő óvatosságból úgy Makay Jánost, mint beteg nejét beállította a Szent-László járványkórházba s külön pavillonban helyezte el őket. A Weimann-házban levő lakást fertőtlenítették.

Mivel a betegséget pontosan csak bakteriologiai vizsgálat alapján lehet megállapítani, a koleragyanus asszony ürülékét, a miniszteri rendeletnek megfelelőleg, légmentes üvegben, gondosan lepecsételve felküldték az országos bakteriologiai intézethez, megvizsgálás és annak

megállapítása céljából, hogy a betegség valóban ázsiai kolera-e.

Tegnap késő délután dr Berkovits René városi tisztviselő orvos megvizsgálta a súlyos beteg asszonyt s konstatálta, hogy a szimptomák mind azt mutatják, hogy a szegény asszony ázsiai kolerában beteg, míg az ürülékből azt lehet következtetni, hogy nem kolera beteg Makay Jánosné.

Az orvos kérdésére a súlyos beteg asszony azt adta elő, hogy ugorkát evett Szegeden s ettől lett rosszul.

A hatóság minden eshetőségre számít s e szerint tette meg a szükséges óvintézkedéseket is.

A temesvári üzletvezetőség.

Szeptember 1-én kezdi meg működését.

A »Tiszántul« közölte elsőnek, hogy a kereskedelemügyi kormány az új államvasuti üzletvezetőséget Temesváron állítja fel s így Nagyváradot ismét mellőzték. Híradásunkat élénken tárgyalták tegnap a város előkelő köreiben s mindenkinek az volt a véleménye, hogy most már évtizedekig szó sem lehet arról, hogy Nagyváradon vasuti üzletvezetőséget szervezzenek. A város közönségének régi vágya tehát nem teljesedett.

Nem okolunk személyeket azért, hogy Nagyvárad városa végleg elesett ettől a nagy közhivataltól, de meg kell állapítanunk, hogy a város vezetőköréi súlyos mulasztást követtek el azzal, hogy illetékes helyen nem léptek közbe idejében az üzletvezetőség elnyeréséért.

Az államvasutak vezetőségének sokkal több munkát adott a temesvári üzletvezetőség szervezése, mint amennyit a nagyvárad adott volna, mert a város körüli vasutvonalak szinte predestinálják Nagyváradot arra, hogy nagyobb vasuti intézőségnek székhelye legyen.

A kereskedelemügyi miniszter első és szinte váratlan intézkedése úgy szólt, hogy a temesvári vasuti üzletvezetőség 1912 január hó 1-én kezdi meg működését és ugyanakkor lesznek változások a M. A. V. vonal beosztásában.

Tegnap azonban váratlan fordulat állott be a temesvári üzletvezetőség ügyében. A kereskedelemügyi miniszter, az államvasutak elnökgazdátja útján elrendelte, hogy a temesvári vasuti üzletvezetőség már a jövő hó elsején kezdje meg működését. Az államvasutak elnökgazdátja a miniszter rendeletéhez képest azonnal intézkedett, az új üzletvezetőség személyzetének szervezése iránt. Az államvasutak »Hivatalos lap«-ja tegnap kiadott számában, már közölte is azoknak a névsorát, akiket a temesvári üzletvezetőséghez osztottak be. Az áthelyezettek között több nagyvárad vasuti tisztviselő van. Lapunk legközelebbi számában közölni fogjuk azok névsorát, akiket Nagyváradról helyeztek át a temesvári üzletvezetőséghez.

Nagyvárad, Váradvelence, Biharpuspöki állomások a nagyvárad-belényes-vaskohi és a hollód-kötegyáni helyiérdekű vasutak vonalainak folyó hó 26-án már kivételnek a kolozsvári üzletvezetőség fennhatósága alól és az aradi üzletvezetőség kerületébe kebeleztek. Ugyanakkor a debrecen-nagyvárad és a nagyvárad-érmihályfalvai vicinális vasutak vonalait a debreceni üzletvezetőség hatásköré alá utalják.

Eredeti

Chassala szandálok
és angol tennisz cipők kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

115 B

Mi van a cigarettában?

Tévednek, ha azt hiszik, hogy dohány.

Ugye kérem azt méltóztatik hinni, hogy ez a világ legfölsőbb és legnaivabb kérdése. Es ugyebár önök már készen is volnának ezzel a felelettel:

— A cigarettában dohány van.

A helyes válasz nem az, amit önöknek adnának. Erre a kérdésre így kell korrektül megfelelni:

— A cigarettában igen kevés dohány és sok más egyéb van.

Mert az tagadhatatlan, hogy némi dohány is van benne. De a »sok más egyéb« igen különböző minőségű és mennyiségű tárgyak komplexuma. Nevezetesen pedig elsőrendű és finom minőségű, vékony fonalu, szakértők által igen jónak talált zsinég, aztán apró fadarabkák és ki tudná még, hogy mi minden.

Valakinek nemrég levélborítékban egy dráma cigarettát küldtek. Az értékes (mióta a dohány árát fölemelték, minden cigaretta, érték) tárgy előkelően hullott az asztalra. Kellő üdvözlés után vizsgálat alá vették a rejtélyes tárgyat és azt tapasztalták, hogy az egész cigarettán egy finom zsinégdarab húzódik végig. A barna dohány között frivol élénkséggel tünezett a fehér zsinég, amelynek rendelkezése bizonyára nem az, hogy füst és hamuvá legyen egy dohányzó ember szenvedélyének kielégítése céljából.

Talán egy kis emlék óhajt csak lenni ez a zsinégdarab, amelyet a sors és a magy. kir. dohányjövődék egy cigarettába helyezett el. De mindenesetre kedves figyelem ez a kis ajándék, amelynek a cigaretta vevőjével együtt kell örve-deznünk.

Mert hátha abban a cigarettában egyáltalán nem lett volna dohány, csak zsinég! Am a m. kir. dohányjövődék tudja mi a kötelessége. A cigarettában dohány is volt. Csakugyan volt. Igazi, hamisítatlan, izellen, rossz — trafikdohány.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** Hlatky Eudre Nagyváradi város főispánja Biharfüredről hazaérkezett. — Singlary Gyula máv. forgalmi főnök öt heti szabadságra Rohitsra utazott.

* **Véglegesítés.** Nagyváradi város főispánja Vass Arpád ideiglenes minőségű díjtalan közigazgatási gyakornokot ezen állásában véglegesítette.

* **Hibás az új jegyzői nyugdíj szabályzat.** Biharvármegye csak legutóbb készítette el az új jegyzői nyugdíj szabályzatot s már is kifogások merültek fel ellene. A szabályzat szerint ugyanis a jegyzők a természetbeni lakás után is kapnak nyugdíjat, míg azokról, akik készpénzben kapják a lakbért, nem gondoskodik a rendelet. Ez az intézkedés igen sok II. cd jegyzőre sérelmes, mert nagyon sokan vannak, akik készpénzben kapják a lakbért. Tegnap e miatt felebbezést adtak be s kérik az új szabályrendelet módosítását.

* **Vértesi Arnold meghalt.** A régi magyar írói világnak egy érdekes és eredeti alakja dőlt ki tegnap az élők sorából. *Vértesi Arnold*, a Kisfaludy- és Petőfi-Társaság tagja, halt meg tegnap délután a Margit-körut 5—b szám alatt lévő lakásán hetvenötéves korában. Már régebbi idő óta betegeskedett, de súlyosabban csak az utóbbi napokban nehezedett rá a betegség, a mely tegnap végleg győzedelmeskedett erős szervezete fölött. Pár nap óta már csak injekciókkal tudták az orvosok életben tartani s így valószínűleg megváltás volt számára a halál. *Vértesi Arnold* régi, érdemes munkása volt a magyar irodalomnak. Az abszolutizmus korában fejlődik ki irodalmi pályája s e hosszú idő alatt rengeteg munkásságot fejtett ki. Már annak is szinte két évtizede, hogy ezer novállából álló gyűjteményes sorozatát az irodalmi piacra bocsátotta. Akkor nagyban ünnepezték ezredik novellájának megírása alkalmából. *Vértesi Arnold* azonban azóta sem pihent, öreg korára is állandóan dolgozott és tárcanovellái bizonyos időközökben mindig megjelentek egyik fővárosi napilapban. Az ezer és néhány száz novellán kívül társadalmi regényeket is írt *Vértesi Arnold*, aki a változó irodalmi áramlatok és irányok hullámválásai között is meg tudta tartani az ő olvasópublikumát, mely híven kitartott mellette. Regényeit, novelláit kötetileg ország-szerte olvasták, mert kitűnő írói képessége volt s mindig tudott alkalmazkodni az aktuális viszonyokhoz.

Vértesi Arnold 1836. augusztus hó 16 án Egerben született, ahol atyja, Vichlida Arnold, a tanítóképző tanára volt. A szabadságharc alatt mint tizenhárom éves ifjú beállt honvédek s rész vett a toposvári csatában is. Első novelláját a *Hölgyfutár* közölte 1856. évfolyamában *Már Pirály* címmel. Egymásután követték ezt a novelláját több elbeszélései. A sok munka azonban annyira beteggá tette, hogy négy évig nem bír az égyből felkelni s csak 1872-ben ülhetett ismét íróasztala mellé. Mint szerkesztő vidékekre is működött, Debreczenben a *Debreceni Hírlap*-t szerkesztette a nyolcvanas években. Irodalmi működése elismerésül a Kisfaludy- és Petőfi-Társaság már régebben tagjaik közé választották. 1888. óta *Ezer elbeszélés* címmel foglalta egy tömegbe novelláit.

* **Az élesdi megyebizottsági tagválasztás.** A megyei központi választmány tudvalegileg megsemmisítette az élesdi megyebizottsági tagválasztást, mert a választás idejét nem hirdették ki. A határozat ellen tegnap dr. Nagy Béla felebbezést adott be. A felebbezés szerint a választás ideje igenis ki volt hirdetve kétféleképpen is. Először Dobozó utján, másodsor a hivatalos lap utján, ami teljesen elegendő a választáshoz. De kilogásolja a felebbező azt is, hogy a választást a szolgabíró vezette, ami nem lett volna szabad. Kéri a felebbező a választás megerősítését.

* **A fogház forgalma.** A királyi ügyész tegnap terjesztette be jelentését a helybeli fogház múlt havi forgalmáról. A jelentés szerint a hónap utolsó napjain 306 fogoly volt, melyből 46 nő. A betegek létszáma 36-ot tesz ki. Halálzás nem történt.

* **Biharmegye a múlt hónapban.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg augusztus havi ülését *Fráter Barnabás* alispán elnöklése alatt. Az ülésen első sorban a szokásos időszaki jelentéseket tárgyalták le. Majd *May Sándor* jelentette be, hogy a Nagyváradi—kolozsvári vonal 69—70 szakasza között az új hid elkészült. A tanfelügyelő terjesztette be végül a belényesi polgári iskoláról készített jelentését. Eszerint a polgári leányis-

kolában internátust fognak készíteni, melyet már szeptemberben meg is nyitnak. Több kisebb jelentőségű ügy elintézése után az ülés 1 órakor véget ért.

* **Betörés Szegeden.** Szegedről jeleni tudósítónk, hogy tegnap délelőtt 10 és 11 óra között Ruzen Henrik mérnök ottani lakos lakását, ismeretlen tettes feltörte s onnan, miután az egész lakást felforgatta, egy kettős fedelű ezüst órát, egy férfi arany óraláncot, rajta egy négylevelű lóherével, egy női nyakláncot arany szívvvel, egy kis arany függőt és 50 korona készpézt ellopott. A lopással egy körülbelül 28 éves magas termetű szőke haju és bajszu borotvált arcú egyén, aki kék kabátot, szürke nadrágot és szalma kalapot visel, van gyanúsítva. A rendőrség keresi a betörőt.

* **Lökötők a megyében.** Megirtuk tegnap, hogy a szentjohi községi legelőről ismeretlen tettesek elloptak 4 lovat. Most Illyéről kapjuk a hírt, hogy Szabadhegyi Géza ottani birtokos barmoti majorjából tegnap éjjel ismeretlen tettes egy sötét sárga kesely lovat és egy 3 éves sárga csikót 1000 korona értékben ellopott. A csendőrség keresi a lótolvajokat.

* **Nincs pénz az elemi iskolákra.** Felsőfokutólvölgy községe részére a vármegye közigazgatási bizottsága állami támogatást kért. A megye építési költségét és tanítói fizetési pótlékot kért. A miniszter tegnap értesítette a vármegyét, hogy sajnálatára fedezet hiányában a kérelmet nem teljesítheti, mert az elemi iskolák támogatására előirányzott összeg 1911—12 évre kimerült.

* **Tűz.** Tegnap este 9—10 óra között Körözs-utcán a Germán-ház udvarán az istálló kigyulladt. A tűz jelzése után kivonultak a tűzoltók és még idejekorán sikerült a tüzet lokalizálni. Sokkal nagyobb baj történt azonban a váradvelencei tűzoltószerkocsival, még mikor az őrállomásról kirobogott, összeütközött a vele szembe jövő villamoskocsival, a tűzoltókocsi összetört, a tűzoltók kivétel nélkül súlyosan megsebesültek. A forgalom megakadt, a sebesülteket a mentők szállították el részint a kórházba, részint a laktanyába. Az összeütközés azért történt, mert a villamoskocsi a megállóhelyen nem állott meg.

* **Haláloszások.** *Tuka János* nyugalmazott államvasuti főművezetőt és családját súlyos csapás érte. Veje: *Fietzer Menotti Máv.* főművezető tegnapelőtt este 9 órakor meghalt. Temetése ma délelőtt lesz Nagyenyeden. — *Ozv. Csek Zsigmondné* szül. Reinhardt Erzsébet tegnap hosszas szenvedés után meghalt. Temetése folyó hó 4-ikén délelőtt 10 órakor lesz a Vámház utca 117 számú házból. Az elhunyt matrónát kiterjedt rokonság gyászolja.

* **Hogy élnek vissza a háziiparral.** A nagyszalontai járás nagyobb községeiben a heti vásárok alkalmával a vásárosok között állandóan feltűnt egy-egy csoport vándor kereskedő, akik belügyminiszteri engedély alapján háziipari cikkeket árusítottak. Ezek a cikkek pedig mind olyanok voltak, hogy a helyi kereskedők is árusították. Egyszer-kétszer elnéztek a vándor kereskedőknek az árusítást, de amikor rendszeresen megjelentek, panaszt tettek a főszolgabírónak, aki megindította a nyomozást s ekkor furcsa dolgoknak jött nyomára. A vándor kereskedők ugyanis felsőmagyarországi illetőségű egyéneknek voltak kitüntetve, holott békésmegyei tartózkodásuk voltak és innen járták rendszeresen a szomszédos községeket és szedték össze a jó jövedel-

met. A főszolgabíró nyomában kitiltotta az árusokat s megbüntette őket 10—10 koronára. Az elítéltek felebbezést adtak be az alispánuhoz.

* **A mentők és tűzoltók működése.** Most állította össze a kimutatást a tűzoltó parancsnokság a mentők és tűzoltók múlt havi működéséről. A mentők a múlt hónapban 123 esetben vonultak ki. Sérülés volt 21, hirtelen rosszullett 36, betegszállítás 61, haláleset 2. A tűzoltók 10 esetben vonultak ki, ezek közül a tűz három esetben hosszabb és 7 esetben rövidebb ideig tartott. A kimutatásból láthatjuk, hogy a nagy melegben kijutott a munkából a tűzoltóknak és a mentőknek is.

* **Abdul Hamid ékszerai.** Abdul Hamid ékszereit — mint Konstantinápolyból táviratozzák — már utna indították Párisba. Ősszel lesz itt az árverés. Dobra fognak kerülni a volt szultán drágaságai, hogy a begyűlt pénzből hadihajókat építsenek. Az ékszerek elszállítására a török kormány a német Levante-Társasággal szerződött és ez a hajóvállalat teljes összegében kezességet vállalt a drágaságokért.

* **Megdézsmálták a fürdőzők ruháit.** A Körös bal partján, a Pankolits uszodán felül délutánonként a nagy melegbe sokan fürödtek a szabadban. A rendőrségre több fejelentés érkezett, hogy va aki állandóan dézsmálja a fürdőzők tulajdonát képező ruhadarabokat. A rendőrségnek sikerült a ruhatolvajokat Kepes Sándor és Ladányi Sándor mázolósegédek személyében elfogni. Mindkettőt lezárták és a büvádi eljárást folyamatba tette ellenük a rendőrség.

* **Elgázolta az automobil.** Egy súlyosan sérült 60 éves embert szállítottak be tegnap a kórházba. *Fete János* a szerencsétlenül járt öreg ember, akit a margittai országuton csuron véresen, eszméletlenül elkerülve találtak a járőrök. Azonnal segítségére siettek, bekötyötték a sebeit, úgy hogy az öreg ember rövid idő múlva magához tért. A kérdezősködésekre elmondta, hogy Középesen szolgált mint cseléd s most éppen hazaiykezett, amikor egy automobil itózatós vágatással rohant végig az országuton. Nem volt ideje kitérni, és az ördögi masina elgázolta. A vizsgálat kiderítette, hogy az automobil gróf *Károlyi Imre* tulajdona. Az eljárást a sofőr ellen megindították. Az öreg *Pete János* rendkívüli súlyos sebeivel a kórházban fekszik; felépülése jó néhány hetet vesz igénybe.

* **Megmérgezte, hogy ne sirjon.** Szolnokról jelentik: *Tóth Bálintné* törökszentmiklósi asszony nagymosást rendezett az udvarán, két kis gyermekét pedig ezalatt a szobában hagyta. Fiatalabbik gyereke, a kéthónapos *Bálint* sírói kezdett, a négyéves *Margitka* csitította s mikor a fiúcska erre sem hallgatott el, a kisleány felvette az asztalon fekvő üveget és megitta öccsével a tartalmát. Az üvegben marólug volt, amely teljesen felmarta a kisfiú belső részét. A kéthónapos *Tóth Bálint* nagy kínok között halt meg.

x **Fontos, Vadászok figyelmébe!** Minden vadász tudja, hogy jól löni csak jó fegyverrel lehet, tehát a közelgő vadászati szezonra hogy készen álljunk, vizsgáljuk meg fegyvereinket és azokat, ha hibásak, kijavítás végett küldjük *Ladányi J.* puskaműves mesterhez, *Rákóczi-ut* Moskovits palotába, hol állandóan nagy raktárt találunk a legmodernebb fegyverekből és a leg jobb töltényt is csak itt szerezhetjük be. Telefon szám 269. M. kir. lőpor áruda.

x **Néhaj írtisztelendő Makutz Ernő** hteol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* kiárusítom. *Benkő A.* könyvkeres. *Rákóczi-ut* 10 sz.

Ifj. Rimanóczy Kálmán műbutorgyára Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltetnek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás tisztelet** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk **ÓVÁRY TESTVÉREK**

cég alatt.

Kiváló jószágú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és leggyorsabb ::

cserépkályhák
állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel **Óváry Testvérek kályhás iparosok**

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart **Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz.** Veiszlovits házba, az *Orsolya zárda* templomával szemben. ::

Törlesztéses kölcsön:

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék-tér sarok.

CZAPPALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerli butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel

358

Czappalvi József.

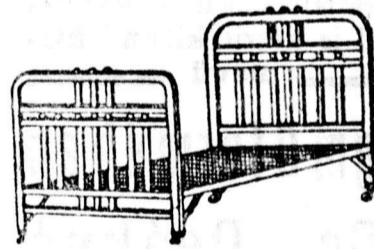
FLEGMAN

grenadinjai

a legszebbek és legjobbak.

x **Csillár és fámáru gyártási telep:**
Nagyvárad **Iroda s raktár**
Szt. János-u. 1. **Bémer-tér 3.**
Telefon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csendő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN ADOLF.** 33

Vas és rezbutor

gyári raktári

Székényágy 3 matracca 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

TÁVIRATOK.

Vaszary Kolos állapota.

Balatonfűred, aug. 2.

(Saj. tud.) Vaszary Kolos hercegprímás állapotában a leghatározottabb javulás állott be. A hercegprímást naponta több főpap látogatja meg.

Láng Lajos báró.

Budapest, aug. 2.

(Saját tudósítónktól.) Láng Lajos, mint értesülünk, a bárói címet kapja, a királyi kézirat e hét folyamán jelenik meg a Hivatalos lapban.

Harc Törökországgal.

Konstantinápoly, aug. 2.

Tekintélyes montenegrói haderő a felkelőkkel együtt tegnap az egész vonalon általános támadást intézett. A harc reggel kilenc órától délutáni négy óráig tartott.

Konstantinápoly, aug. 2.

A benderbusiri török konzul jelenti, hogy a forradalmárok megtámadták az ottani angol követséget. A konzul sürgősen csapatokat kér, hogy a török konzulátust és a török alattvalókat megvédelmezhesse.

Sortüz egy gazdaszgyakornokra.

Vukovár, aug. 2.

(Sajat tudósítónktól.) Mazura Ernő gazdaszgyakornok ittas állapotban késsel rontott társaira, a gyakornokot egy szobába zárták, ahol vadászfegyvert vett elő és azzal a lakás előtt összegyűlt tömegre lött. A lövés következtében többen megsebesültek, mire több csendőr kivonult, akiket Mazura lövésekkel fogadott. A csendőrök sortüzet adtak és Mazura két golyótól találva holtan rogyott össze.

NYILTTÉR.**FOGAK.**

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szápadlás nélkül is készít **kitünő** hirtelű

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapesten

A gabonatörszén tegnap változatlan kezdet után a zárlatnál megszilárdul az irányzat. Különösen tengeri volt nagyon szilárd, miután a felmondott 219.000 mázsát mindet átveszik, buza csupán néhány fillérrel emelkedett. Kész-áru forgalom 20 000 mázsa.

Határidők száralata:

Aprilisi buza (1912)	— —	11.13
Októberi buza	— —	10.93
Októberi rozs	— —	8.94
Októberi zab	— —	8.02
Májusi tengeri (1912)	— —	7.69
Juliusi tengeri	— —	7.49
Augusztusi tengeri	— —	7.39
Augusztusi repee	— —	14.60

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók-jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	835.—
Oszták hitelrészvény	— —	659.—
Jelzálogbank	— —	491.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	568.75
Salgótarjáni köszén	— —	673.—
Oszták államvasut részvény	— —	749.—
Közuti vasut	— —	777.—
Rimamurányi vasmű	— —	693.25
Városi vasut	— —	389.—
Beocsini cement	— —	—

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKE

Irtá SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

(Folytatás.)

35

Ezzel mosolyogva tova libbent és hangos beszélgetésbe merülve gavallérjaival, kiknek élénk gesztusokkal előadott szavai, melyek alatt mindannyian Erzsikét bámulták, arra vallottak, hogy előadja a közöttük történt kínos emlékü eseményeket.

A leány ezt észre véve a feltűnően elszápadt, egyáltalában nem akart e perctől fogva Maglódyról tudni, még kevésbé a vele való társalgást folytatni, ami pedig a fiatallembert arra kényszeríté, hogy hideg meghajlással bucsut vegyen tőle, feltéve magába, hogy ezután kerülni fogja a szivtelen gögös leányt. Alice ezt észrevette, meglegedett mosolylyal tekintett a fiatal ember után. Ah sóhajtott magába, mégis volt hát egy boldog pillanat az átkozott estén, ne félj szép görög nő! ha nekem sem sikerült, neked még kevésbé fog, a szép áhított Maglódy András irigyelt felesége lehetni.

X. FEJEZET.

Véget ért a nagy jelmez bál is, a garderozsok ismét megteltek, reménydus, reménytelen, boldog, s boldogtalan szép társadt, kimerült leánykák, meglegedett és sopánkodó mamákkal. Azután azok is kiürültek az előbb még nyüzsgő, ragyogó termek sötéten, álmosan, s üresen állottak.

Ladányi Erzsike fehér, illatos, meleg szobácskájára hivatgatólag várta szép urnőjét s annak mindenkor vidám, kedves barátőnjét. De dacára annak, hogy a fehér puha ágy duzzadó, finom himzésű párnáival s kék selyem takarója a társadt leánykának oly barátságos látványt nyújtott. Erzsike hazatérte után még sokáig ült ott karosszékebe, még akkor is amidőn a beszédes Margit elálmosodván saját vidám csetorgása között, már régen az igazak álmat aludta volt.

Szomorú komor gondolatokkal foglalkozott most a bál egyik legünnepeltebb szépsége, álom nem akart jönni a szeméire, s már reggeli hat óra volt, amidőn tisztán a feltűnés kikerüléseért elhatározta, hogy ő is nyugodni tér. Levette bál ruháját, lebontotta óriás, kékes fekete haját s ágya szélére ült, hirtelen heves zokogásba tört ki, a szivében duzó, sok hatalmas visszatartott érzelem.

Ismét a vad a rakoncátlan Böske ült ott az ágy szélén, aki szenvedélyesen kezeit tördelve kiáltá:

— Hát szeretem-e avagy gyűlölöm?!

— Szereted — válaszolt egy nyugodt szelid hang — s már ekkor a kedves Margit kit a heves szenvedélyes kifakadás felébresztett, barátőnje mellett volt. Szereted őt, mondá nyugtatólag, átölelve Erzsike szép hófehér nyakát.

Nem oly rendkívüli az, hisz mindakettőn oly nemesek oly fenkölt gondolkodású lények vagytok, az Isten rs egymásnak teremtett ben-

neteket, légy nyugodt Erzsikém, meglásd rövid idő alatt egymáé is lesztek.

— Margit mit beszélsz — kiről szólasz — kérdé meglepve s meg-zégyenülve a leány.

— Miről másról, mint Maglódy Andrásról szeretitek egymást azt az első pillantás mit egymással váltottatok eláulha volt!

— Badar beszéd gyűlölöm azt a férfit kiről az előbb szóltál s ki nem méltó arra, hogy róla beszéljünk, e említéd többé előttem, én találkozni sem akarok veled, önkretette önbizalmamat akkor amidőn a nőbe megszületik az, neki köszönhetem rossz kedéyem s komorságomat.

Most amidőn mint ünnepele leányt viszont lát, bűnbánat szállja meg s árnítja önmagát, hogy az már a csunya elhagyott leány iránt keletkezett benne. Miért nem talált akkor hát alkalmatlannak kinyilatkoztatására, miért toltak ajkára akkor a szavak, amidőn előnyösebb külsőben látott ma viszont.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Nagyvárad város adóhivatalától.

10803
8131

1911. sz.

Hivatalos hirdetmény.

A városi közterületek csatornázásáról és magánterületeken összegyűlő csapadék és szennyvizek levezetéséről szóló 384/12412/1908. kgy. sz. szabályrendelet 37-ik §-a szerint:

A szennyviz csatornahálózat és a csatlakozó csatornák, valamint a szennyviz tisztító berendezés építési, fentartási és kezelési költségeinek fedezéséhez minden háztulajdonos, kinek ingatlana mentén szennyviz-csatorna épült, évenként a nyersházbér jövedelem három százalékával köteles hozzájárulni.

Ezen csatorna építési járulék kivetésénél a kincstári adó kivetés alapjául szolgáló nyers házbérbjövédlem s amennyiben új építkezés folytán az épület ideiglenes adómentességet élvez, a községi adó kivetésénél megállapított nyers házbérbjövédlem szolgál alapul.

Azon épületek után, melyek külön kedvezmény folytán állandó házbéradómentesek, a csatorna-építési járulék a következő átalány szerint állapítandó meg:

1. Minden egyes olyan helyiség után, mely mint szoba, előszoba, főző, vagy mosókonyha, boltraktár, iroda, tanterem, műhely, éléskamara stb. használható, bármilyen célra is használtatik helyiségként:
 - a) ha a terület 50 négyszögmeternél meghalad nagyobb 3 korona,
 - b) ha a terület 50 négyszögmetert meghalad 6 korona,
2. minden fürdőszoba után 3 korona,
3. a vizárnnyékszék minden ülése után 3 kor.,
4. minden vizelő kagyló után 3 korona,
5. a vizelőhely minden folyómétere után 8 kor.,
6. istállókban minden állatra való egy hely után 3 korona.

Ha az istállókban több mint 10 állatra való hely volna, akkor minden állásért 2 korona fizetendő; megjegyezvén, hogy az évi összes csatorna járulék ez esetben sem lehet 30 koronánál kevesebb.

Ha az istálló bármilyen tömeges elszállítás céljaira vagy hízó jószágoknak nagyban való tartására szolgál, akkor 20 állatra való helyet meghaladó férőhely után állásonként 1 korona, de összesen legalább 40 kor. fizetendő csatorna járulék gyanánt.

Egy-egy jószág részére 1.6 méter széles hely vétetik számítás alapjául.

Ezen szakaszban megállapított csatornaépítési járulék tekintet nélkül arra, hogy a ház, vagy telektulajdonos magáncsatornával bir-e s hogy csatornája a közsatornába előzőleg be volt-e kötve, évenként fizetendő.

A csatornaépítési járulék a közsatorna kiépítése után a következő naptári évnegyedre vetendő ki s a mennyiben a közsatorna egyes utcák és városrészekben építetik ki, a szabályrendelet rendelkezése a ki-

ITAZ AMERICAI HŐ HULLÁM.
LEGJOBBAN VÉDEKEZHETÜNK

TARSOLY ÉS
RISZTÓ
FÜRDŐ
KÁDJAIBAN.

Sz: 2 3 4
Kor: 36.- 40.- 48.-

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

Fugyivásárhelyi gazdaságunkban gömbölyű és galy tűzifa igen jutányos áron eladó.

Értekezhetni a

Biharmegyei Gazdák áru- és Hitelintézete részvénytársaság

507

irodájában

Nagypiacz-tér, Andrányi-ház.

A Nagyszebeni

Általános Takarékpénztár

Előnyös amortizációs kölcsönöket nyújt és konvertál házakra, földekre és építkezési célokra, előzetes költség nélkül. Készséggel szolgál felvilágosítással:

Breitenstein Frigyes,
Nagyvárad, Keskeny-utca 13. sz.

Telefon: 1054.

TÁTRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharmegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

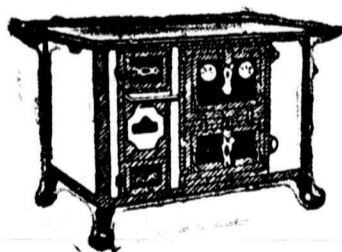
Műszaki gépészmérnöki iroda.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Percses-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrás, víz hőfoka 5.° Celsius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, csúsz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknek, idült méh és petefészkek gyulladások, méh-hurut, medencebeli ejszövetlob és izzadmányoknál. Ivógyógymód alakjában, idült gyomorbántalmaknál, makacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegségeknek, sárgaság és epeköveknek, meglepő gyógyhatás. Tükör, kád, mór, szénsav és iszap fürdők. Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 350 kényelmes lakó szoba, kitűnő vendéglők, jutányos étlap-árak, elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, tennis-pálya, gondozott sétautak 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta. — Posta, távirida, interurbán telefon. — Curtaxe és zenedij nincs. Prospektust küld az igazgatóság.

842